

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 199/07-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. augusta 2007 predbežne prerokoval sťažnosť R. B., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva zúčastňovať sa na správe vecí verejných podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ustanovením § 2 ods. 1 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 335/2007 Z. z. a porušenie základného práva na slobodnú voľbu povolania podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2007 doručená sťažnosť R. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva zúčastňovať sa na správe vecí verejných podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ustanovením § 2 ods. 1 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 335/2007 Z. z. (ďalej len „zákon č. 303/2001 Z. z.“) a porušenie základného práva na slobodnú voľbu povolania podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ uviedol, že mu bol doručený odpis z Registra trestov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, v ktorom *«...„je vykázaný počet záznamov 1“ a síce za zákon Trest. zák., ktorý bol zrušený v r. 1991, resp. v súčasnej dobe neexistuje, ergo sa nepoužíva!»*.

Sťažovateľ poukazuje na to, že takýto odpis si mohol vyžiadať jeho zamestnávateľ, ktorý mal zo zákona právo sa s ním oboznámiť.

Ďalej sa sťažovateľ zmieňuje o tom, že aj keď väčšinu života prežil v B., až do minulého roku bol prihlásený na trvalý pobyt v R., v dôsledku čoho *„... nemohol kandidovať vo voľbách do mestského zastupiteľstva a voľbách do VÚC“*.

V tejto súvislosti sťažovateľ na ozrejmienie uviedol, že mal záujem kandidovať *„... v meste svojho rodiska a dlhodobého pobytu, kde ma poznali a mal som určité šance, nie v meste, kde som mal formálny trvalý pobyt a nezdržiaval som sa tam. Logicky som nebol úspešný“*.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti vyniesol takýto nález:

„Add: 1. zápisom v Registri trestov Generálnej prokuratúry v súčasnosti v Slovenskej republike neexistujúceho zákona je sťažovateľovi upierané ústavné právo slobodne vykonávať niektoré zamestnania Slovenská republika prijme zákon na vymazanie tohto zápisu. Ďalej sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 000 Sk (slovom päť miliónov slovenských korún), ktoré mu je Slovenská republika povinná vyplatiť do dvoch týždňov od právoplatnosti tohto nálezu.

Add: 2. Paragrafom 2 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách bolo žalovateľovi odopreté ústavné právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí a byť volený do orgánov

samosprávy v inom okrese ako okrese jeho trvalého pobytu za čo mu priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 000 Sk (slovom päť miliónov slovenských korún), ktoré mu je Slovenská republika povinná vyplatiť do dvoch týždňov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Bez toho, aby sťažovateľ preukázal, či spĺňa podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, požiadal, aby mu bol v konaní o jeho sťažnosti „pridelený advokát“.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané

oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

1. Predmetom sťažnosti je okrem iného namietané porušenie základného práva sťažovateľa zúčastňovať sa na správe vecí verejných podľa čl. 30 ods. 1 ústavy ustanovením § 2 ods. 1 zákona č. 303/2001 Z. z. K porušeniu označeného základného práva došlo podľa sťažovateľa tým, že nemohol byť volený do orgánov samosprávy v inom okrese ako okrese jeho trvalého pobytu.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa označeného ustanovenia zákona č. 303/2001 Z. z. právo voliť do orgánov samosprávnych krajov majú občania Slovenskej republiky a cudzinci, ktorí majú trvalý pobyt v obci, ktorá patrí do územia samosprávneho kraja, alebo majú trvalý pobyt vo vojenskom obvode, ktorý patrí na účely volieb do orgánov samosprávneho kraja do jeho územia.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z obsahu sťažnosti nevyplýva, postupom ktorého orgánu malo dôjsť k porušeniu uvedeného základného práva, keďže sťažovateľ ako porušovateľa svojich práv označuje Slovenskú republiku. V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že ochrana základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je poskytovaná proti konkrétne vymedzeným porušovateľom označených práv a slobôd, ktorí majú právomoc (kompetenciu) konať a rozhodovať o otázkach spojených so základnými právami a slobodami v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy. Z tohto dôvodu nepostačuje, ak sťažovateľ uvedie ako porušovateľa svojich základných práv a slobôd Slovenskú republiku. Je na sťažovateľovi, aby uviedol konkrétny orgán verejnej moci, ktorý je v jeho veci oprávnený a povinný chrániť základné práva a slobody v rozsahu vymedzenom konkrétnymi všeobecnými záväznými právnymi predpismi, predovšetkým zákonmi. Povinnosť označiť konkrétny orgán verejnej moci ako porušovateľa základných práv a slobôd je dôležitá aj z hľadiska subsidiarity právomoci ústavného súdu, pretože len v takom prípade sa dá uzavrieť otázka právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 i. f.

ústavy, prípadne podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, t. j. či v posudzovanom prípade je alebo nie je iný súd na ochranu základných práv a slobôd alebo či sú tu právne prostriedky takej ochrany podľa osobitných všeobecne záväzných právnych predpisov.

V okolnostiach daného prípadu by v kontexte argumentácie sťažovateľa obsiahnutej v jeho sťažnosti prichádzalo do úvahy posudzovať postup zákonodarcu pri prijímaní ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 303/2001 Z. z. Tento postup sa však podľa názoru ústavného súdu nemohol dostať do žiadneho takého súvisu s namietaným porušením čl. 30 ods. 1 ústavy, ktorý by mohol vyústiť do záveru o jeho porušení.

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že v konaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je oprávnený rozhodnúť (v prípade, že sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené podmienky), či konaním, opomenutím alebo iným aktom označeného orgánu verejnej moci došlo k porušeniu jej základného práva alebo slobody, nie je však v jeho rámci súčasne oprávnený posudzovať súlad toho právneho predpisu, na základe ktorého označený orgán postupoval, s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo medzinárodnou zmluvou a v závislosti od výsledku takéhoto posúdenia následne rozhodnúť o porušení základného práva alebo slobody sťažovateľa.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že pokiaľ sa sťažovateľ domáhal aj vyslovenia nesúladu § 2 ods. 1 zákona č. 303/2001 Z. z. s čl. 30 ods. 1 ústavy, nejde o návrh na začatie konania, pretože sťažovateľ ako fyzická osoba nepatrí do okruhu osôb oprávnených na podanie takého návrhu podľa čl. 130 ods. 1 ústavy a § 18 ods. 1 písm. a) až f) zákona o ústavnom súde. Okrem toho v konaní o sťažnosti nie je ústavne prípustné napádať súlad zákona, jeho časti alebo jednotlivého ustanovenia s ústavou, pretože takýto postup neumožňuje ústava (čl. 127) ani zákon o ústavnom súde (§ 49 a nasl. zákona o ústavnom súde); (napr. IV. ÚS 11/04).

Preto bola sťažnosť v tejto časti odmietnutá ako zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Navyše ústavný súd dodáva, že zo sťažnosti nevyplýva, v akých súvislostiach sťažovateľ porušenie označeného základného práva namieta. Pokiaľ bolo jeho zámerom podať volebnú sťažnosť, jej podanie by muselo zodpovedať ustanoveniam § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde, pričom ju bolo možné podať v lehote 10 dní po oznámení výsledku volieb.

2. Predmetom sťažnosti sťažovateľa je aj tvrdenie o porušení jeho základného práva na slobodnú voľbu povolania podľa čl. 35 ods. 1 zápisom v Registri trestov vedenom Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa § 18 ods. 1 zákona 330/2007 Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o registri trestov“) súčasťou evidencie v registri trestov sú aj údaje o trestných činoch a osobách právoplatne odsúdených súdmi, ktoré boli zhromaždené podľa doterajších predpisov a aj údaje odovzdané registru trestov na základe medzinárodnej zmluvy s Českou republikou.

Sťažovateľ nekonkretizoval, v súvislosti s akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom malo dôjsť k porušeniu uvedeného základného práva a rovnako ako v prípade namietaného porušenia základného práva podľa čl. 30 ods. 1 ústavy neuviedol, postupom ktorého orgánu malo dôjsť k porušeniu uvedeného základného práva.

Jedným z predpokladov uplatnenia právomoci ústavného súdu v konaní o sťažnostiach je tvrdenie o porušení základného práva. Na vznik právomoci ústavného súdu nepostačuje len tvrdenie o tom, že sťažovateľovi je „*upierané*“ základné právo. Na konanie o potenciálnom ohrození základného práva bez konkretizácie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva, ústavný súd nie je oprávnený, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto v časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

Čo sa týka požiadavky sťažovateľa v petite jeho sťažnosti, aby Slovenská republika prijala zákon, na základe ktorého by došlo k výmazu jeho trestu v registri trestov, ústavný súd uvádza, že ako štátny orgán (nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti) musí mať na zreteli jeden zo základných princípov právneho štátu, ktorý je pozitívne zakotvený v čl. 2 ods. 2 ústavy, a vyjadruje, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobilom, ktorý ustanoví zákon. Ústavný súd sa preto musí dôsledne riadiť vymedzením svojich právomocí vyplývajúcich z čl. 125 a nasl. ústavy a ďalej konkretizovaných v zákone o ústavnom súde. Ústavný súd v rámci ústavou taxatívne vymedzenej právomoci nezaujíma stanoviská k zákonom alebo k iným všeobecne záväzným právnym predpisom a nemá zákonodarnú iniciatívu. Možnosť vyvolať zákonodarný proces formou predkladania návrhov zákonov Národnej rade Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“), tak ako to zakotvuje ústava a rokovací poriadok národnej rady, majú podľa čl. 87 ods. 1 ústavy iba výbory národnej rady, poslanci (jednotlivo alebo skupina) a vláda Slovenskej republiky. Ústavný súd preto nemôže prikazovať národnej rade, o čom má konať a rozhodovať, resp. aké zákony má prijímať.

Napokon ústavný súd konštatuje, že zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi v podstate ide aj o to, aby ústavný súd preskúmal, či relevantné ustanovenia zákona č. 303/2001 Z. z. a zákona o registri trestov sú alebo nie sú v súlade s ústavou. Na podanie takéhoto návrhu však chýba aktívna legitímácia sťažovateľa, pretože podľa čl. 130 ods. 1 ústavy a § 37 zákona o ústavnom súde môžu návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podať len osoby taxatívne uvedené v čl. 130 ods. 1 písm. a) až f) ústavy (najmenej jedna pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky, súd a generálny prokurátor Slovenskej republiky a za splnenia zákonom ustanovených podmienok aj verejný ochranca práv vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy). Ústavný súd v súvislosti s uvedeným nad rámec odôvodnenia záverom poznamenáva, že v tejto časti je sťažnosť navyše podaná vo veci, ktorá sa prerokúva v konaní o súlade právnych predpisov, t. j. v inom type konania pred ústavným súdom, než je konanie o ochrane základných práv a slobôd. Z toho dôvodu zároveň prichádza do úvahy aj odmietnutie tejto časti ako podanej

zjavne neoprávnenou osobou a bez náležitostí vyžadovaných zákonom o ústavnom súde pre takýto návrh.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v návrhu na rozhodnutie vo veci samej (v petite sťažnosti) nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2007